

CYNGOR SIR CEREDIGION COUNTY COUNCIL

<u>Adroddiad i'r:</u>	Pwyllgor Iaith
<u>Dyddiad y Cyfarfod:</u>	15fed o Fawrth 2024
<u>Teitl:</u>	Adroddiad Blynyddol Cered: Menter Iaith Ceredigion
<u>Pwrpas yr adroddiad:</u>	Diweddarau aelodau ar weithgaredd Cered yn ystod y cyfnod Ebrill 2023 - Mawrth 2024 gan roi trosolwg o lwyddiannau ac amlinellu rhaglen waith ar gyfer 2024-25

Cefndir:

Nod y Fenter

Cered yw'r enw ar Fenter Iaith Ceredigion ac fel rhan o Adran Ysgolion a Diwylliant Cyngor Sir Ceredigion rydym yn darparu gweithgareddau, gwybodaeth, cyngor, cefnogaeth ac arweiniad er mwyn cynnal a datblygu'r defnydd o'r Gymraeg fel iaith gymunedol hyfyw yng Ngheredigion.

Ers ein sefydlu yn 1999, mae swyddogion Cered wedi llwyddo i ddatblygu ystod eang iawn o brosiectau, digwyddiadau a gweithgareddau sydd wedi ceisio hybu a hyrwyddo'r Gymraeg fel iaith fyw yng Ngheredigion.

Tra fod mwyafrif Mentrau Iaith Cymru yn Fentrau Iaith annibynnol, mae Cered yn un o dair Menter Iaith sydd yn cael ei redeg gan awdurdod lleol ar hyn o bryd. Golyga hyn fod staff Cered yn rhan ganolog o waith cynllunio ieithyddol Cyngor Sir Ceredigion gan gydweithio'n agos gyda swyddogion ar draws yr awdurdod.

Cyfraniad y Fenter i Strategaethau ehangach

Mae Cered yn gweithredu cynlluniau sydd yn cyflawni nod y Fenter ynghyd a blaenoriaethau strategol Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr– Strategaeth Iaith Llywodraeth Cymru sef: Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg a Chreu amodau ffafriol – seilwaith a chyd-destun.

Mae gwaith Cered hefyd yn adlewyrchu blaenoriaethau Strategaeth Iaith Ceredigion 2018-23, strategaeth sydd yn nodi bod cynaliadwyedd yr iaith Gymraeg yn ddibynnol ar y broses o gryfhau cymunedau Cymraeg trwy ddarparu digon o gyfleoedd addysgol, diwylliannol a chymdeithasol i ddefnyddio'r iaith yn ddyddiol.

Yn ogystal, mae gwaith y Fenter yn cefnogi Cynllun Llesiant Lleol Ceredigion 2023-28 a'r amcan corfforaethol i gryfhau a chynyddu defnydd o'r Gymraeg. Fel Menter sydd yn gweithredu fel rhan o Gyngor Sir Ceredigion mae cyfleoedd amlwg i gydweithio a chyd-gynllunio'n agos gyda nifer o wasanaethau'r Cyngor gan gynnwys gwasanaethau ysgolion a Dysgu Gydol Oes er mwyn galluogi'r Fenter i gyflawni ei amcanion fel sbardun a hwylusydd o safbwynt cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg.

Cyllido

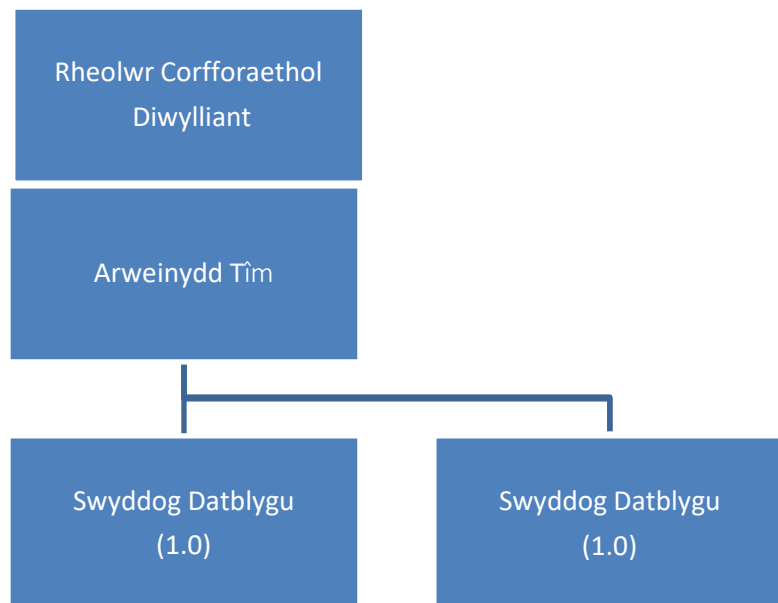
Mae Cered yn derbyn cyllid craidd trwy Grant Hybu a Hwyluso Defnydd y Gymraeg Llywodraeth Cymru. Yn 2023-24 derbyniwyd grant o £120,626.00 (ffigwr sydd wedi bod yn sefydlog ers bron i 10 mlynedd). Daw gweddill cyllid Cered trwy law Cyngor Sir Ceredigion.

Mae'r cynnig grant blynyddol oddi wrth y Llywodraeth yn seiliedig ar gyfres o dargedau penodol sy'n seiliedig ar y thema strategol "Cynyddu Defnydd o'r Gymraeg". Disgwylir i'r Fenter adrodd ar gynnydd yn erbyn y targedau hyn yn gwarterol.

Yn 2023-24 derbyniodd Cered gyllid Cynnal y Cardi er mwyn datblygu dau gynllun sef ein Clybiau Lego sydd yn darparu cyfle poblogaidd i blant ddefnyddio eu Cymraeg tu fas i oriau ysgol ac e-lyfr Croeso i Geredigion i newydd-ddyfodiaid i'r sir.

Strwythur a Staffio

Erbyn diwedd 2023-24 roedd strwythurau a llinellau rheoli y Fenter wedi gweld newidiadau yn dilyn colli un swyddog datblygu profiadol rhan amser a chreu rôl llawn amser newydd i swyddog rhan amser arall.

Partneriaid

Mae cydweithio gyda phartneriaid yn rhan annatod o waith y Fenter. Trwy weithio yn gymunedol rydym yn naturiol yn meithrin perthnasau gwaith effeithiol gydag ystod eang o bartneriaid. Eleni rydym wedi sefydlu rhwydwaith Gigs Cymraeg Ceredigion er mwyn tynnu trefnwyr gigs Cymraeg y sir at ei gilydd er mwyn lleihau gwrthdaro dyddiadau ac i gynllunio prosiectau ar y cyd.

Mae partneriaid Cered yn cynnwys y canlynol: Llywodraeth Cymru, Mentrau Iaith, Prifysgol Aberystwyth, Cymraeg i Blant, Theatr Felinfach, Llyfrgell Ceredigion, Amgueddfa Ceredigion, Urdd, Gyrfa Cymru, Canolfan y Celfyddydau, Pwyllgorau Cymunedol ayyb.

Gweithgaredd Cered 2023-24

Prif benawdau (hyd at ddiwedd Cwarter 2)

Allbynnau	Nifer	
Nifer o weithgareddau i blant	32	
Nifer o blant yn mynychu	735	
Nifer o weithgareddau i bobl ifanc (11-25 oed)	5	
Nifer o bobl ifanc (11-25 oed) yn mynychu	303	
Nifer o weithgareddau i deuluoedd	17	
Nifer o oedolion a nifer o blant yn mynychu gweithgareddau i deuluoedd	Plant 542	Oedolion 757
Nifer o weithgareddau i oedolion	41	
Nifer o oedolion yn mynychu	324	

Allbynnau	Nifer
Nifer o negeseuon/postiadau rydych wedi'u cyhoeddi	Cered: 249 post 29,526 cyrhaeddiad Browlan: 254 post 10,277 cyrhaeddiad
Nifer o weithgareddau byw ar-lein/hybrid	23
Nifer sydd wedi cymryd rhan mewn gweithgareddau byw ar-lein	120

Manylion y Ddarpariaeth

Gweithredwyd rhaglen amrywiol o weithgaredd ddigidol yn cynnwys y canlynol:

Plant a Phobl Ifanc

- Digwyddiadau a sesiynau i deuluoedd – e.e. Bwrlwm Barlys a Cered ar y Prom
- Grŵp ukulele Iwcadwli i Blant – cyfle Cymraeg newydd i blant yr ardal
- Cwis Dim Clem – cystadleuaeth gwis i blant bl.6 ysgolion Ceredigion
- Theatr Fach Llandysul – clwb drama poblogaidd i blant
- Tîm Gohebwy'r Chwaraeon Ifanc – cyfle i gael blas o sylwebu pêl droed
- Clybiau Lego – tri clwb yn weithredol i blant yn Llambod, Aberaeron ac Aber

Cymunedol

- Cymru United – podlediad cyfrwng Saesneg wedi ei anelu i ddysgwyr
- Cefn y Rhwyd – podlediad pêl droed Cymraeg
- Boreau coffi a sesiynau coffi a chlonc – creu cyfleoedd i ddysgwyr ymarfer
- Ffeiriau Iaith – digwyddiadau i agor y drws i gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg
- Croeso i Geredigion – cynllun cardiau post ac e-lyfr i newydd ddyfodiaid
- Ar Gered – teithiau cerdded Cymraeg ym mynyddoedd yr Elenydd
- Hel Atgofion – sesiynau Cymraeg ar gyfer grwpiau henoed
- Gigs Cymraeg Ceredigion – datblygu'r gynulleidfa i gerddoriaeth Cymraeg
- Gŵyl Y Fari Lwyd – digwyddiad torfol yn Aberteifi a Llandudoch
- Browlan – cymuned ar-lein Gymraeg ar gyfer De Ceredigion a Gogledd Penfro
- Dathliadau Gŵyl Dewi – trefnu gorymdeithiau a chystadlaethau
- Ras yr Iaith – digwyddiad torfol i blant yr ardal ar Bromenâd Aberystwyth
- Offer cyfieithu – offer yn cael ei logi gan drefnwyr digwyddiadau amrywiol
- Hapus i Siarad – cefnogi defnydd o'r Gymraeg gan fusnesau a dysgwyr
- Iwcadwli – grŵp ukulele poblogaidd Cered yn Aberystwyth

Cynlluniau 2023-24

Cyflwynwyd cais am grant Hybu a Hyrwyddo'r Gymraeg ar gyfer 2023-2024 i Lywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr 2023.

Mae rhai targedau ychwanegol wedi eu cynnwys megis y canlynol:

- Digwyddiadau i Deuluoedd – canolbwyntio ar ddatblygu nifer llai o ddigwyddiadau mwy o faint mewn lleoliadau ar draws y sir.
- Gweithdai Cerddoriaeth – darparu sesiynau i ddatblygu bandiau ac artistiaid Cymraeg newydd yn yr ysgolion uwchradd.
- Hwyl a Hamdden – efelychu model llwyddiannus y clwb Cymraeg hwn i henoed yn ardal Dyffryn Aeron gan ddatblygu grŵp tebyg lle mae yna fwllch.
- Hapus i Siarad – datblygu'r cynllun hwn i drefi eraill Ceredigion wedi diwedd y cyfnod peilot yn Aberteifi a Llambod.
- Gwreiddiau Gwyllt – cynnal gweithgareddau sydd yn ysbrydoli pobl o bob oed i fwynhau byd natur trwy gyfrwng y Gymraeg a chodi ymwybyddiaeth o eiriau a dywediadau Cymraeg lleol sydd yn ymwneud â natur.

Blaenoriaethau Cered 2023-24

- Parhau i ddarparu gweithgareddau, gwybodaeth, cyngor, cefnogaeth ac arweiniad er mwyn cynnal a datblygu'r defnydd o'r Gymraeg fel iaith gymunedol hyfyw yng Ngheredigion.

I gyflawni hynny byddwn yn:

- Gweithio tuag at gyflawni'r targedau a gytunwyd gyda'r Llywodraeth
- Codi ymwybyddiaeth am y Fenter trwy ymgysylltiad staff â chymunedau

Argymhelliad / Argymhellion:

Bod y Pwyllgor Iaith yn derbyn yr adroddiad blynyddol fel cofnod o waith Cered yn ystod y cyfnod dan sylw ac yn nodi gwaith y Fenter wrth hyrwyddo a datblygu defnydd y Gymraeg yng Ngheredigion.

Papurau Cefndirol:

Dim

Atodiadau:

Dim

Enw Cyswllt:

Steffan Rees

Swyddogaeth:

Arweinydd Tîm Cered

Dyddiad:

14eg Chwefror 2024

Acronymau:

Dim